

LE ENO JE POTREBNO

ADVENT - upanje v temi

V XIV. stoletju je v Aziji mogočni vladar Tamerlan izgubil pomembno bitko. Po porazu je našel zatočišče v nekih ruševinah, kjer je sedel ves obupan in razočaran. Ni mogel verjeti, da je on, veliki zmagovalec, sedaj poražen in brez moči. Med tem žalostnim premišljevanjem je opazoval mravljo, kako poskuša

prenesti koruzno zrno na drugo stran zida. Štel je, kolikokrat je mravlja poskušala priti do vrha zida in prenesti zrno na drugo stran. Poskusila je 69-krat. Sedemdesetič ji je uspelo prenesti zrno čez vrh. Ko je videl odločnost, moč in vztrajnost mravlje, je Tamerlan sklenil, da poskusi znova. Vrnil se je na bojišče in zmagal.

Novo (cerkveno) leto, ki ga z adventom začenjamo, je priložnost, da pustimo za sabo preteklost in svoje izgubljene bitke ter se odločimo za nov začetek. Bog nam stalno daje priložnost za to, od nas je odvisno, ali to ponudbo sprejmemo. To ni vedno lahko. Potrebna je odločnost, moč in vztrajnost ter zaupanje v Božjo pomoč.

(RUSTJA, Božo. »Povejmo z zgodbo«. Ognjišče, 2017, leto 53, št. 12, str. 51.)

Adventni čas je čas pričakovanja Jezusa, skupaj z Božjo Materjo Marijo. Advent pomeni »prihod«, – in čakamo na Gospodov prihod. Ta ni samo v božičnem času, ampak pred vsem na njegov drugi prihod na zemljo ob koncu časa. Zato kličemo v molitvi »Maranatha«, kaj pomeni „Pridi, Gospod Jezus“. Tako kot pred 2000 leti svet potrbuje Jezusa. Letos potrebujemo še več njegove prisotnosti in njegovega odrešenja.

Gospod, nič se ni spremenilo. Vse je tako kot takrat, ko si prišel med nas! Ali je res vse isto? Vprašanje postavljam sebi in tebi: ali je še kaj mesta za upanje? Ali se zares splača napotiti v Betlehem? Odgovarjam svojemu srcu, ki pričakuje luč v temini srca: Da! Seveda, Betlehem je spremenil svet ... spremenil je puščavo zagledanosti vase ... in edino v Novorojenem Odrešeniku je odrešujoče vedno novo upanje!

Želim vsem nam, da bi v Odrešeniku Jezusu tudi v letošnjem božičnem času odkrili novo upanje in rešitev zase in za ves svet.

(Vir: <https://nadskofija-ljubljana.si/pastorala/gradiva/>)

Amicus Dei

Dragi stanovalci, svojci, zaposleni in prijatelji

Letošnji praznični december je zaznamovan z epidemijo Covid-19, ki je spremenila naš način življenja, druženja in obhajanja praznikov.

Pred prvo adventno nedeljo sta sodelavki kljub epidemiji še z dvema stanovalkama naredili kar precej adventnih

venčkov, tako da smo jih lahko kupili tudi zaposleni. »Hišne« venčke pa nam je duhovni pomočnik, g. Rafael, v nedeljo blagoslovil v cerkvi. Tako lahko stanovalci molijo ob prižgani sveči vsak dan. Ta luč razsvetljuje naše dneve in nam prinaša upanje.

Zavetnik naše župnije sv. Miklavž pa nas bo obiskal na predvečer svojega godu.

S tem bomo vstopili v praznični december. Ker naši svojci še ne morejo vstopati v naš Dom, se bomo zaposleni potrudili, da bomo stanovalcem prinesli vsaj malo topline, vonja po domu, hkrati pa obudili in ohranjali stare krščanske slovenske pobožnosti. Le-te mnogim našim stanovalcem veliko pomenijo.

V tem korona obdobju pred božičem, ko bomo vsi bolj doma, pa nas slovenski škofje vabijo, da okrepimo osebno in družinsko molitev (pred jedjo, po jedi, rožni venec, molitev za zdravje v času epidemije itd.) in se pridružimo svetemu očetu Frančišku, ki prosi za blagoslov ubogih in zapostavljenih.

Tudi jaslice so nepogrešljiv del naše kulturne dediščine. Skupaj s stanovalci jih bomo postavili v vsaki hiši. Na sveti večer pa bomo blagoslovili naše domove – sobe – z molitvijo in prepevanjem božičnih pesmi. Tako bomo lahko resnično doživeli božične praznike.

V letošnjem adventnem času bodimo bolj potrpežljivi in hvaležni za vse dobro, kar se je zgodilo v preteklem letu. Seveda pa stika z domačimi ne moremo nadoknaditi, zato vas vabimo, da namenimo pozornost in bližino svojim dragim s telefonskimi in video klici ali s pisnim voščilom. To našim stanovalcem vliva upanje, veselje in moč.

Iskrena zahvala pa tudi vsem donatorjem, šolam, Karitas, prostovoljcem, ki ste kakorkoli prispevali, da smo dosedanje korona čase lažje preživljali. Bog vam povrne za vašo dobrodelnost.

Zaključujemo zelo težko leto in vse, kar nam ostane, je, da se z UPANJEM in VERO podamo v nove, lepše dni. Ne vemo, kaj bo prinesel ta neizprosni čas, lahko pa drug drugemu zaželimo ZDRAVJA, MIRU in LJUBEZNI ter se s HVALEŽNOSTJO, da smo ostali zdravi, podamo v novo leto.

Želimo vam srečen božič in blagoslovljeno leto 2021.

Leonida, Tjaša

Za verne duše v vicah

Razmišljanje sv. Geme Galgani, ki je umrla pri 25. letih.

Sv. Gema Galgani iz italijanskega kraja Lucca je bila deležna številnih mističnih izkušenj, tudi videnj angela varuha. Umrla je leta 1903, pri 25. letih.

Končala sem z molitvijo. Šla sem počivat. Ko je Jezus dovolil mojemu angelu varuhu, da me zopet obišče, se je angel vrnil. Vprašal me je: »Koliko časa je že minilo od takrat, ko si zadnjič molila za duše v vicah? Predraga moja hči, tako malo misliš nanje!«

Jaz pa sem nazadnje zanje molila zjutraj. Rekel mi je, da si želi, da za duše v vicah

darujem vsako majhno bolečino, ki jo začutim: »Vsaka, tudi tvoja najmanjša bolečina, ki jo daruješ, jim prinaša olajšanje.«

Odgovorila sem z začudenjem: »Imam telesne bolečine. Mar telesne bolečine lajšajo trpljenje duš v vicah?« »Da!« je odgovoril, »da, moja hči: celo najmanjše trpljenje jim zagotavlja olajšanje.« Takrat sem obljubila, da bom poslej sleherni trenutek bolečine v celoti darovala zanje.

Angel je dodal: »Bi rada zanje nekaj storila že nocoj? Hočeš trpeti?« Ker so duše v vicah zelo ljube mojemu srcu, sem mu rekla, da bom že nocoj zanje trpela eno uro. Bil je vesel tega odgovora ...

Naslednje jutro, ko sem se zbudila, je še vedno stal ob meni. Blagoslovil me je in nato odšel...

Dragi moji. Vsak od nas lahko daruje vsakodnevno svoje molitve in majhne ali velike bolečine za duše v vicah. Nekoč, ko bomo prišli v večno življenje, bomo gotovo sami potrebovali molitve in pomoči drugih. Zato že sedaj lahko naredimo veliko dobrega za duše v vicah. Tudi v tem času, ko smo zaprti v Domu, darujemo naše molitve in trpljenje za verne duše, ki nam bodo zelo hvaležne, ko jih bomo srečali v nebeškem kraljestvu. Priporočam vam lepo molitev, ki jo najdete v tem članku.

MOLITEV ZA RAJNE

Gospod, ti nisi Bog mrtvih, temveč živih. V tebi živijo vsi, ki si jih poklical k sebi. Spominjamo se vseh rajnih, ki smo jih ljubili, vseh, s katerimi smo živeli. Z njimi nas povezuje tvoja dobrota, s katero ljubiš nje in nas. Zahvaljujemo se ti, da so v tvoji roki. Rekel si: »Na svojo dlan sem zapisal tvoje ime.« Pred teboj se spominjamo tudi vseh pozabljenih in tistih, ki jih nihče ne objokuje, pogrešanih, katerih usoda nam je neznana, obupanih, ki so si vzeli življenje, vseh tistih, ki so jih ljudje umorili. Vemo, da so v tvoji roki, zato te prosimo zanje. Zahvaljujemo se ti, da si tako blizu, in tudi naši umrli so nam blizu v tebi. Nihče, ki je v tebi, ne umrje. Od tebe smo prejeli življenje; tudi umrli živijo iz tebe. Z njimi nas povezuje to, da imamo isto življenje. Tvoj križ, Gospod, je znamenje tvoje zmage nad smrtjo. Z njim smo bili rešeni večnega trpljenja. Nad njivo grobov stoji tvoj križ in združuje vse, umrle in nas. Gospod Jezus, verujemo tvojim načrtom, čeprav jih ne razumemo. Hodimo po tvojih potih in se držimo tebe. Ti boš premagal

našega sovražnika – smrt. Vstal si od mrtvih in za teboj bodo vstali tudi vsi umrli. Poklical si jih, da bi se veselili s teboj v večni luči in te hvalili vso večnost. Amen. Oče naš...

Prispevek je bil objavljen v novembrski številki revije Magnificat.

(Vir: <https://www.druzina.si/ICD/spletnastran.nsf/clanek/za-verne-duse-v-icah>)

Amicus Dei

Zahvala – dragi sodelavci

»Skrivnost sreče je v tem, da zmoreš najti radost v veselju drugega.« In v našem Domu sem z vami, z vašo pomočjo našla skrivnost svoje sreče. Spoznala sem, da je lepo dajati. Se razdajati. In mislim, da vsi, ki opravljate delo v Domu, imate veliko srce. Moje ni veliko, vsekakor pa mi je mar. Svoje delo rada opravljam, kajti verjamem, da se tudi v majhnem srcu lahko dogajajo velike stvari.

Do trenutne poklicne postaje v svojem življenju sem prišla povsem spontano in nenačrtovano. Vem, da me je Bog poklical na to pot, čeprav sem študirala ekonomijo, marketing. In nikoli si nisem mislila, da bom v delu s starejšimi tako zelo uživala. Hvaležna sem za dano priložnost, izkušnjo, življenjsko modrost. In kakšno je delo s starejšimi? Odgovorno? Naporno? Seveda! A hkrati največji privilegij. So dnevi, tako kot v vsaki službi, ko komaj zdržiš. Ko ti gre vse narobe. In so dnevi, ko se ti potrpljenje, besede, nežni dotiki rok povrnejo. Med delom spoznaš različne zgodbe. Zgodbe, ki jih piše življenje. Optimistične, vesele, a tudi žalostne, tragične. Vsaka zgodba je drugačna, vsaka zase je posebna. In zato mi delo s starejšimi toliko daje. Iskrice v očeh nekaterih, ko me zagledajo. In nasmeh, ko se smejiijo mojim neumnostim, ko se včasih delam norca iz

same sebe, zato da jim polepšam dan. Vse te male, a hkrati velike reči, mi dajejo veliko. Več kot sem si kdaj sploh predstavljala. In ne pozabimo najpomembnejšega, to je njihovo zaupanje. Zato sem hvaležna življenju, da me je potegnilo na to socialno pot, mi podarilo možnost, da pomagam ljudem na način, pri katerem verjamem, da sem lahko človek, prijateljica sočloveku.

A ko sem v Covid času, času, ko nosimo maske in hkrati naše maske padajo, pogledala na štiri strani svojega življenja, sem se odločila da naredim spremembo. Pogledala sem NAPREJ, da vidim, kam grem, kam želim. NAZAJ, da sem se spomnila kdo sem, zakaj sem tu. DOL, da s svojimi dejanji nikogar ne bi pohodila, NA STRAN, da vidim, kdo res hodi ob meni, kdo verjame in zaupa vame. Zaradi pogleda vase sem se odločila za nov korak, za novo delovno mesto. Mogoče sem tega prerasla. Ne vem. A v sebi sem začutila, da potrebujem spremembo. Odhajam v drug dom, med druge varovance, sodelavce, s poslanstvom in nalogami animatorja – domskega klovna. Novo delovno mesto mi je že prineslo projekte, naloge, ki mi prinašajo nov izziv, novo pripadnost, novo ustvarjalnost, novo globino in hkrati širino. Kajti neskončno cenim kitajski pregovor, ki pravi: »Ni pomembno, kako hitro hodiš, kako hitro napreduješ v življenju. Pomembno je le, da ne obstaneš.«

Vsako slovo je težko, nobena sprememba ni lahka. A vem, da bo z Božjo pomočjo in milostjo vse lažje. Odhajam pomirjeno, z blagoslovom gospoda Janeza Kompareta. Oprostite mi, če sem vas kdaj s svojimi besedami, dejanji nehote prizadela. Sem le človek z mnogimi napakami. Vedite, da sem hvaležna, da sem bila del vaše zgodbe. In končala bom z mislijo Matere Terezije: »Prijazne besede so lahko kratke in lahkotne, a njihov odmev je neskončen.« Srečno.

Terezija Kavčnik

SVETNIKI – BOŽJI PRIJATELJI

Sv. Karel Boromejski

Rodil se je 2. oktobra 1538 na gradu Arona pri Lagu Maggiore v Italiji, umrl pa 3. novembra 1584 v Milanu, prav tako v Italiji.

Je zavetnik škofije Lugano, univerze v Salzburgu, družbe sv. Karla Boromejskega, dušnih pastirjev, škofov, semenišč, boromejk; priporočajo se mu tudi za zaščito proti kugi in različnim trebušnim boleznim.

Kljub papeževi drugačni želji je postal duhovnik

Bil je plemiškega rodu, tretji izmed šestih otrok grofa Gilberta Borromea. Mati Margeria Medici mu je kmalu umrla, tako da ga je vzgajala mačeha Tadeja Dal Verme. Z Boromeji so bile v sorodu vse največje in najpomembnejše

italijanske družine. Po končanem študiju je postal doktor svetega pisma. Papež Pij IV. ga je poklical v Rim in ga leta 1560 povišal v kardinala in milanskega nadškofa, čeprav takrat še ni bil mašnik. Ko mu je dve leti zatem umrl starejši brat, so mu sorodniki in celo papež sam svetovali, naj pusti misel na duhovništvo in vzame v roke vladarstvo grofije. Karel je na ta nasvet odgovoril tako, da se je dal skrivaj posvetiti za mašnika.

Ostal je pri svojih kljub nevarnosti kuge

Zdaj je šele vzcvetela njegova skrb za Božjo čast in zveličanje duš. Prirejal je cerkvene sinode, sestavil katekizem – znani Rimski katekizem, po katerem naj bi duhovniki poučevali ljudstvo. Zidal je cerkve in pri vsaki dal nad vrata postaviti podobo Božje Matere, ki je *vrata nebeška*; zidal je šole in semenišča, bolnišnice in sirotišnice. Nadvse junaško je izpričal svojo ljubezen do trpečih ob kugi, ki je leta 1570 v Milanu pomorila 25.000 ljudi. Ko so mu svetovali, naj zapusti mesto, je dejal: »Dober pastir da življenje za svoje ovce.« Prodajal je vse, kar je imel, celo obleko, da je dajal revežem.

Smrt v miru in spokojnosti

Njegovo duhovno življenje je bilo usmerjeno v hojo za Kristusom, v premišljevanje o njegovem trpljenju in v smisel njegove spravne daritve. Živel je strogo asketsko življenje, opravljal stroge spokorne vaje, pogosto se je postil in zelo malo spal. Obiskoval je bolnike in jih tolažil, se sam pokoril in prirejal spokorne procesije, dokler se tegobe niso polegale. Takrat se je nadškof Bogu spet zahvalil z veliko zahvalno procesijo. Ko je čutil, da se mu bliža zadnja ura, se je umaknil na samotno goro, kjer se je z duhovnimi vajami in življenjsko spovedjo pripravil na pot v večnost.

Pripravila Marica

Sv. Kromacij Oglejski

Ta škof je opravljal svoje služenje v starodavni oglejski Cerkvi, tem gorečem središču krščanskega življenja, ki leži v deseti pokrajini rimskega cesarstva, Venetiji in Istriji. Leta 388, ko je Kromacij sedel na škofijski sedež tega mesta, je krajevna krščanska skupnost že dozorela v slavni zgodovini zvestobe evangeliju. Med sredo tretjega in prvimi leti četrtega stoletja so Decijeva, Valerijanova in Dioklecijanova preganjanja pokosila lepo število mučencev. Vrh tega se je oglejska Cerkev morala – kot toliko drugih Cerkva tistega časa – spopasti z arijanskim krivoverstvom. Sam Atanazij – zastavonoša nicejske pravovernosti, ki so ga arijanci poslali v izgnanstvo – je za nekaj časa našel zatočišče v Ogleju. Pod vodstvom svojih škofov se je krščanska skupnost uprla pastem krive vere in utrdila svojo pripadnost katoliški veri.

Septembra 381 je bil Oglej sedež sinode, na kateri se je zbralo okrog 35 škofov z afriških obal, iz doline Rodana in iz vse desete pokrajine. Sinoda si je zastavila za cilj, da premaga zadnje ostanke arianizma na Zahodu. Zbora se je udeležil tudi duhovnik Kromacij kot »strokovnjak« oglejskega škofa Valerijana (ok. 370–388). Leta okrog sinode so »zlata doba« oglejske skupnosti. Sv. Hieronim, ki je bil po rodu iz Dalmacije, in Rufin iz bližnje Konkordije z otožnostjo govorita o svojem bivanju v Ogleju (370–373) v nekakšni duhovni skupnosti, ki se je Hieronim ne obotavlja imenovati quasi chorus beatorum, nekakšen zbor blaženih. V tej skupnosti – ki z nekaterih vidikov spominja na skupnostna izkustva Evzebija Verčelskega in Avgušтина – so se izoblikovale najvidnejše osebnosti Cerkve severnega Jadrana.

Že v svoji družini se je Kromacij naučil spoznavati in ljubiti Kristusa. O tem govori z izrazi, polnimi občudovanja, sam Hieronim, ki primerja Kromacijevu mater s prerokinjo Ano, njegovi dve sestri pa modrimi devicami iz evangeljske prilike, Kromacija samega in njegovega brata Evzebija pa z mladim Samuelom. O Kromaciju in Evzebiju še piše: »Blaženi Kromacij in sveti Evzebij sta bila brata po krvni vezi, a nič manj tudi po enakosti idealov.«

Kromacij se je rodil v Ogleju okrog l. 345. Posvečen je bil v diakona in potem duhovnika, slednjič je bil izvoljen za pastirja te Cerkve (l. 388). Ko je prejel škofovsko posvečenje od škofa Ambrozija, se je pogumno in krepko posvetil težavni nalogi zaradi ogromnega ozemlja, ki je bilo izročeno njegovi pastirski skrbi. Cerkvena jurisdikcija Ogleja se je namreč razprostirala od sedanjih švicarskih, bavarskih, avstrijskih in slovenskih dežel do Madžarske. Kako je bil Kromacij poznan in spoštovan v Cerkvi svojega časa, lahko razberemo iz dogodka iz življenja Janeza Krizostoma. Ko je bil ta carigrajski škof izgnan s svojega sedeža, je napisal tri pisma tistim, ki jih je imel za najpomembnejše škofe Zahoda, da bi od njih dobil podporo pri cesarjih: eno pismo je napisal rimskemu škofu, drugo milanskemu, tretje pa prav oglejskemu škofu Kromaciju. Slednji pa se je tudi sam znašel v velikih težavah zaradi negotove politične situacije: zelo verjetno je istega leta, ko je Krizostom podlegel mukam izгона, tudi Kromacij umrl v izgnanstvu v Gradežu, medtem ko se je tja umaknil pred barbarskimi vpadi.

Kar zadeva ugled in pomembnost je bil Oglej četrto mesto na Apeninskem polotoku in deveto v rimskem cesarstvu. Tudi zaradi tega je pritegoval poglede Gotov in Hunov. Vpadi teh ljudstev niso povzročili le žalovanja za padlimi in pustili za seboj ruševin, ampak so močno prizadeli tudi predajanje del očetov, ki so bila shranjena v škofijski knjižnici, ki je hranila pravo bogastvo kodeksov. Uničeni so bili tudi spisi sv. Kromacija, ki so končali tu in tam, pogosto so jih pripisali drugim avtorjem: Janezu Krizostomu (tudi zaradi enake začetnice imena, Chromatius – Chrysostomus); ali pa Ambroziju in Avguštinu, pa tudi Hieronimu, ki mu je Kromacij zelo pomagal pri reviziji besedila in latinskem prevodu Svetega pisma. Odkritje velikega dela Kromacijevih spisov dolgujemo srečnim okoliščinam, ki so omogočile šele v nedavnih letih rekonstruirati dokaj obsežno zbirko spisov: več kot štirideset govorov, od katerih je kakih deset v odlomkih, in več kot šestdeset razprav razlage Matejevega evangelija.

Kromacij je bil moder učitelj in goreč pastir. Njegova prva in glavna naloga je bila prisluhniti Besedi, da bi jo bil sposoben potem oznaniti. V svojem poučevanju vedno izhaja iz Božje Besede in se vedno k njej vrača. Nekatero teme so mu še posebej pri srcu: zlasti skrivnost Svete Trojice, ki jo zre v njenem razodevanju skozi vso zgodovino odrešenja.

Potem tema o Svetem Duhu: Kromacij nenehno opozarja vernike na navzočnost in delovanje tretje osebe Svete Trojice v življenju Cerkve. Posebno vztrajno pa se vedno znova vrača h Kristusovi skrivnosti. Učlovečena Beseda je pravi Bog in pravi človek: popolnoma je privzel človeškost, da bi ji izročil v dar svojo božanskost. Te resnice, ki jih je poudarjal tudi v protiarijanskem ključu, so bile kakih petdeset let kasneje potrjene v definiciji kalcedonskega koncila. Močan poudarek na Kristusovi človeški naravi privede Kromacija do tega, da spregovori o Devici Mariji. Njegov mariološki nauk je trezen in točen. Njemu dolgujemo nekaj natančnih opisov svete Device: Marija je »evangeljska devica, sposobna sprejeti Boga«, je »brezmadežna in neokrnjena ovčica«, ki je rodila »v škrlat odeto jagnje« (prim. Govor 23,2). Oglejski škof pogosto postavi Devico v odnos s Cerkvijo: obe sta namreč »devici« in »materik«. Kromacijeva ekleziologija se je razvila zlasti v Matejevem komentarju. Tu je nekaj pojmov, ki se nenehno ponavljajo: Cerkev je ena sama, rodila se je iz Kristusove krvi; je dragoceno oblačilo, ki ga je stkal Sveti Duh; Cerkev je tam, kjer se oznanja, da se

je Kristus rodil iz Device, kjer cvetita bratstvo in sloga. Kromacij je še posebej naklonjen podobi ladje na vihnem morju – in njegovi časi so bili vihnari, kot smo slišali: »Nedvomno ta ladja predstavlja Cerkev« (prim. Razprava 42,2).

Kromacij zna kot goreč pastir govoriti v svežem, barvitom in pomenljivem jeziku. Čeprav mu ni tuj latinski *cursus*, se raje posluži ljudskega jezika, bogatega, z lahko razumljivimi podobami. Tako na primer vzame za izhodišče morje in primerja na eni strani naravni ribolov, ko na obalo potegnjene ribe poginejo, na drugi pa evangeljsko oznanilo, po zaslugi katerega so ljudje rešeni na varno iz pogubnih voda smrti in

potegnjeni v pravo življenje (prim. Razprava 16,3). Vedno zna v burnih časih, kakršni so bili njegovi pod udarcem barbarskih vpadov, s stališča Dobrega pastirja stopiti k svojim vernikom, da jih potolaži in jim odpre duha za zaupanje v Boga, ki nikoli ne zapusti svojih otrok.

Slednjič, ob koncu našega razmišljanja, pa ponovimo Kromacijevu spodbudo, ki še danes povsem velja: »Prosimo Gospoda z vsem srcem

in z vso vero,« priporoča oglejski škof v nekem svojem govoru, »prosimo ga, naj nas reši vsakega sovražnikovega napada, vsakega strahu pred nasprotniki. Naj ne gleda naših zaslug, ampak svoje usmiljenje.

Tako nas prav na začetku adventnega časa Kromacij spominja, da je advent čas molitve, v kateri je treba stopiti v stik z Bogom. Bog nas pozna, pozna mene, pozna slehernega od nas, me ima rad, me ne zapusti. Pojdimo dalje s tem zaupanjem v liturgični čas, ki se je ravnokar začel.

Pripravila Marica

Stanovalci Doma Marije in Marte in vsi zaposleni!

Časi SO DRUGAČNI. Ni niti stikov med nami in objemčkov niti rokovanja. Tudi obiskov ni. Vem, da vse to pogrešate. A kaj hočemo, to je Božje delo, verjetno je potrebno za naše spreobrnjenje, kaj se ve. Bog nam kaže, da nismo vsemogočni. Veliko mislimo na vas, sočustvujemo in vas tudi pogrešamo. Veseli smo bili, ko smo lahko spregovorili s stanovalcem, mu prisluhnili ali z njim delili tegobe in veselje »tega časa«. Tudi zaposlene je bilo zelo lepo srečati, izmenjati eno ali dve besedi, saj smo z nekaterimi postali celo prijatelji. Tudi romali smo skupaj, ko je Karitas pripravil program, da smo odpotovali v kraje, ki jih je predlagal gospod Sandi.

Ker tega letos ni bilo, vam moramo povedati, da nismo pozabili ne na stanovalce ne na zaposlene.

Ker se bližajo prazniki, katerih smo se vedno veselili, vam želimo, da jih praznujete čim lepše in bogatejše. Stanovalci v Domu kot ena družina, zaposleni pa tudi v Domu in doma, med svojimi domačimi.

Želimo Vam tudi zaupanje v Boga, da bo tudi to minilo, dobrega počutja in zaposlenim moči pri vašem težkem in plemenitem dejanju.

Tudi župniku Janezu in kaplanu Rafaelu velja to voščilo in obilo Božjega blagoslova vsem, ki vas imamo radi.

Skupina Karitas

Dragi prijatelji!

Pogrešamo vas. Pogrešamo naša skupna srečanja, naše pogovore, šale in pesmi. Razumemo, da tudi vi še bolj pogrešate druženja, pogovore v družbi, predvsem gibanje brez omejitev. Bodite prepričani, da vas nismo pozabili. Živimo v teh spremenjenih časih in vsi skupaj nestrpno pričakujemo izboljšanje in konec te preizkušnje. Veliko potrpežljivosti potrebujemo v teh dneh, a moramo upati in s skupnimi močmi premagati te posebne razmere. Še se bomo srečevali, bodite prepričani. Še bomo hodili v naravo, se družili, šli na kakšen izlet in romanje.

Do tedaj, upamo, da kmalu, bomo morali z upanjem, molitvami in potrpljenjem preživeti dneve osamljenosti. Zato vas prosimo: Ne predajte se obupu in črnim mislim.

Mi, ki smo na svojih domovih, tudi omejeni, a drugače kot vi, z družinskimi problemi sedanjega časa, s službami, šolskimi obveznostmi otrok, mislimo velikokrat na vas in želimo, da bi bili zdravi in da bi vam dnevi potekali v okviru sedanjih možnosti; vedro in optimistično. Veliko preizkušenj smo že premagali v življenju, vsak drugačne, pa bomo premagali tudi te, mar ne?

Do takrat živite v spominih. Ali se spominjajte naših srečanj, iger, kulturnih prireditev v Domu in Jožefovi dvorani. Se spomnite naših romanj, ko smo potovali na Brezje, v Bohinj, na Kurešček, na Bloke, na Brdo pri Kranju, v Piran, Mokronog in drugam?

Mi smo vam blizu z mislimi in molitvijo, čeprav se zdi, da smo daleč. Bodimo hvaležni za to, kar imamo. Kaj bi bilo z nami, če ne bi bil nihče pripravljen pomagati bolnikom, trpečim, starostnikom? Bodimo hvaležni za vse te ljudi: zdravstvenemu osebju, negovalcem, prostovoljcem, ki pomagajo na terenu, po ustanovah in domovih. Osebe, ki skrbijo za vas in za nas, imajo tudi svoje družine, svoje skrbi in bolečine. A kljub temu se trudijo, da dajejo od sebe čim več, več, kot določa delovna obveznost, zato da bi se počutili bolj zdravi, varni in zadovoljni.

Veste, kako nekateri živijo v tem času?

V neki hiši sta mož in žena morala delati od doma preko spleta. Pa je čez teden dni poklicala soseda po telefonu in vprašala, kako živita. Žena je rekla, da sta se z možem dogovorila, da gre en dan ona v trgovino, drugi dan mož. Tako da en dan jesta, drugi dan pa pijeta.

Drug sosed je poklical taščo in povedal, da sta šla z ženo nakupovat, da

bo hitreje. Pa prideta domov, snameta masko, on pogleda in zavpije. »To ni moja žena.«

Tašča je rekla: »Jaz sem skuhalo fižol za cel teden in zdaj nihče ne sname maske celih 24 ur.«

»Zakaj pa vi ne snamete maske nikoli, tudi ko greste sami na sprehod v gozd?« »Zato, ker sem tako grda, saj ti to veš. Zadnjič sem snela masko, ko sem prišla v gozd, pa me je srečal pes znancev. Pogledal me je in zbežal in se je šele naslednji dan vrnil.«

Običajno smo srečanje končali s pesmijo. Predlagam, da zapojete pesem *Prišla bo pomlad*. Tudi vsaka od nas jo bo zapela na svojem domu. Tako bomo v mislih skupaj. Imamo pa še en predlog. Vsak od

nas naj vključi v večerno molitev eno *zdravo Marijo*, ki jo nameni vsem članom srečanja in osebam, ki skrbijo za vse nas. Prostovoljke smo tudi vam vsem hvaležne za vaše vsakodnevne molitve, ki veliko pomagajo v življenju vseh nas.

Kmalu se z Božjo pomočjo vidimo – do takrat vztrajajte, da boste zdravi in močnejši – Bog vas varuj!

Sonja, Zinka, Danica, Ivanka, Marjana, Marina, Marinka, Tilka, Anamarija, Terezija, Saša

LITERARNI KOTIČEK

Korona igra

Udobno se usedite v svoje sedišče, vzemite si skodelico toplega čaja in se sprostite. Dovolite svoji domišljiji, da vas popelje v svet igre. Predstavlajte si, da sedite v Jožefovi dvorani, »naši dvorani«, v njej so stoli. Dvorana je polna do zadnjega sedeža. Pogledate na desno. Ob vas sedi znana oseba, ki se vam prijazno nasmeji. Tudi vi se ji nasmehnete. Pogledate na levo stran, ob vas še ena prijazna oseba, ki vam pokima v

pozdrav. Pristrčno jo pozdravite. Za vami vas nekdo potreplja po rami, obrnete se in vidite vašega otroka, vam najljubšo osebo. Pozdravi vas in vam reče, »Ne skrbi, s teboj sem!« Ko se tako sproščeno in udobno počutite, na oder pridejo igralci. Receptorka, dvorni norček, glas razuma, glas iz telefona, glavna sestra.

Opis likov. Receptorka: vljudna, grajski norček: razigran, vesel, neukrotljiv, glas razuma; moder, preudaren, glavna sestra: odločna, zbrana, prijazna.

Naj se igra začne.

Receptorka: Halo, dober dan, kličem iz Doma Marije in Marte, žal vam moram sporočiti, da obisk, za katerega ste bili dogovorjeni z vašim svojcem, odpade. Zaradi korone smo do nadaljnjega zaprti.

Glas iz telefona: Dober dan, popolnoma razumem situacijo. Želim vam veliko uspeha v borbi proti koroni, se slišimo, ko bo boljše in se dogovorimo za obisk.

Receptorka: Hvala za razumevanje, lep dan vam želim. (Odloži slušalko.)

Receptorka (kliče naslednjo številko): Halo, dober dan, kličem iz Doma Marije in Marte. Žal vam sporočam, da smo od danes zaprti.

Glas iz telefona: Kaj to pomeni?

Receptorka: To pomeni, da obiska, ki ste ga imeli dogovorjenega pri nas, ne bo.

Glas iz telefona: To ni prav, zakaj nam prej niste povedali, pa bi nas recimo tri dni nazaj nekam stlačili in bi prišli na obisk.

Receptorka: Prej nismo vedeli, zaprti smo od danes.

Grajski norček se tolče z rokami po kolenih, glasno se smeji in ponavlja: Prej bi povedali, prej bi povedali, le kako?

Glas razuma (zaskrbljeno se obrne proti dvorskem norčku): Ti iz vsake situacije zbijaš šale.

Grajski norček (se vrti v krogu, da mu kraguljčki na kapi močno žvenketajo): Vzajem si pravico, da govorim resnico, vzajem si pravico, da govorim resnico. Ti si glas razuma, a so ti ukazali, da ne govoriš resice?

Glas razuma: Jaz sem glas razuma in mi nihče ne ukazuje, sem, kar sem, mislim s svojo glavo!

Grajski norček (teče v krog okoli glasa razuma): A se ti zdi možno, da bi pred tremi dnevi klicali in napovedali, kaj se bo zgodilo?

Glas razuma: To vsekakor ni možno, vendar je gospa v stiski in zaskrbljena, zato se je tako odzvala.

Grajski norček: Ali misliš, da smo mi imuni na človeško stisko? (Pokrije obraz z rokam, bridko zajoka.)

Glas iz telefona (užaljen, zbeگان, nestrpen): To res ni fer, sedaj smo onemogočeni, da vidimo mamo. Res bi nam prej morali omogočiti srečanje. Kako mislite, da bom to prenesla?!

Receptorka: Res mi je žal, tukaj ne moremo nič pomagati. Pač je situacija takšna. Takoj, ko bo možno, vas obvestimo, da jo obiščete. Lahko jo pokličete po telefonu. Lahko ji kaj sporočite, pa ji bomo prenesli sporočilo.

Glas iz telefona: To ne bo pomagalo. Nasvidenje.

Receptorka (dvigne slušalko, zavrti naslednjo številko): Dober dan, kličem iz Doma Marije in Marte. Jutri ste imeli termin za obisk vašega očeta. Žal ne bo šlo, ker smo od danes zaprti.

Glas iz telefona: Dober dan, smo že slišali za stanje v Domu in nam je bilo jasno, da boste zaprli. Če boste potrebovali kašno pomoč, nas pokličite, pripravljani smo pomagati.

Receptorka: Hvala lepa za vaše razumevanje in za pripravljenost pomagati, vas bomo imeli v mislih. Na snidenje.

Grajski norček (poskakuje, dvigne roke v zrak): Aleluja, aleluja!

Glas razuma sname klobuk, se sprehodi po odru in se usede nazaj na svoj stol, odpre debelo knjigo in bere.

Receptorka (Zazvoni ji njen mobilni telefon, oglasi se): Prosim, pozdravljena, sem v službi, ne bom mogla dolgo govoriti.

Glas iz telefona: Živijo, vem, da si v službi, ampak sem želela vprašati, kakšno je stanje pri vas? Zvedela sem po TV, da imate okužbo v Domu.

Receptorka: Žal, res je, trudimo se, da zavezimo, skrbi nas za naše stanovalce.

Glas iz telefona: Nič ne skrbite. To so ljudje, ki so v življenju že veliko prestali, oni so močni, potrpežljivi, vse bodo pogumno prestali, srečno.

Receptorka: Hvala za moralno podporo, slišimo se popoldne.

Grajski norček (stopi do glasa razuma, mu sname klobuk

in se mu priklanja): Vzamem si pravico, da govorim resnico ... Vzamem si pravico, da govorim resnico.

Glavna sestra (pride na oder): Kaj se tukaj dogaja?

Vsi: Igramo se.

Glavna sestra: A se zavedate, v kašni situaciji smo?

Vsi: Da, resni.

Glavna sestra: A se vam zdi primeren čas za šalo?

Vsi: Kruha, kruha in igre nam dajte!!!

Vsi se obrnejo k vam, se priklonijo, odidejo.

Zdaj vzemite skodelico čaja, naredite dolg požirek, se pretegnite. Dan je lep, jutri bo še lepši.

Dragi zaposleni v DMM

Ko v Domu Marije vse naredimo,
v Marto pohitimo.

Tudi tam nas čakajo,
ker tudi tam v plenice kakajo.

»Pa kje zdaj hodijo?«
se v Lazarju jezijo,
ker tudi oni radi bi,
da zdravila čim prej dobijo.

Zajtrk, malice in kosilo,
vsega se ob pravem času razveselijo.

Pa še ena malica in nato večerja –
za vse te dobrote se z vozički dirja.

Krivec za vse te dobrote pa je Silva
in njena slavna kompanija.

Naša Leonida se tresse,
na vse stani kliče,
telefonira, rešitve išče,
da COVID jih nikoli ne obišče.

Tudi metla v sobo rada gleda,
tla pobriše in vse lepo zgleda.

Hišnik na vse pretege kuri,
če ima pa preveč dela,
se tudi kdaj razkuri.

Vsi, od A do Ž, se trudijo na vse pretege,
a to ni lahko, včasih kdo kratko potegne.

Eni godrnjajo, se jezijo,
če vsega ob pravem času ne dobijo.
Vsem zaposlenim iskrena hvala,
da lepo za vse poskrbite,
pa tudi kdaj kako »ostro« dobite.

Mi pa mislimo na vas,
izročamo vas Bogu,
a počasi se že odločamo,
da prošnjo sv. Miklavžu oddamo
in se z vami lepo imamo.

HVALA VAM VSEM.

SKUPINA KARITAS, POSEBNO VAŠI PROSTOVOLJCI

SPOMINSKE DROBTINICE

Ko zapojejo poročni zvonovi

Poročni zvonovi so zapeli naši zaposleni diplomirani delovni terapevtki Tjaši Gracar, poročeni Grden. Tjaša prihaja iz Čateža pod Zaplazom v občini Trebnje.

Z možem Primožem sta se spoznala 6 let nazaj na vajah mešanega pevskega zbora Kres, ki deluje pod okriljem Kulturnega umetniškega društva Frana Levstika Čatež. Primož jo je povabil na pijačo in tako sta skoraj postala par, vendar Tjaša še ni bila popolnoma za stvar. Leta 2018 je Primož ponovno zbral pogum in jo še enkrat povabil na pijačo, kjer sta se takoj ujela. Skupaj s kulturnim društvom in prijatelji sta odpotovala v Bruselj na obisk parlamenta. Tjaša ga je zmeraj bolj spoznavala in med njima

so poskočile iskricе, tako sta kmalu zatem postala par.

Po skupnem premisleku sta se aprila letos dogovorila, da se bosta 19. septembra 2020 poročila.

Tjašo sem malce povprašala, kako je potekalo načrtovanje proke, glede na trenutne okoliščine korona virusa. Tjaša pravi, da je bilo

načrtovanje poroke predvsem zanimivo. Ko je bilo prvega vala konec in se je epidemija končala, sta bila s Primožem prepričana, da bo septembra vse v najlepšem redu in da bo poroka potekala brez kakršnihkoli zapletov. Bolj ko se je datum bližal, bolj so se zaostrovale razmere. Oba sta bila mnenja, da poroke ne bosta odpovedala.

Najprej sta se udeležila priprave za zakon v Ljubljani. Pripravo so imeli v večjem prostoru, na določeni varnostni razdalji in z uporabo zaščitnih mask. Priprava je potekala en teden, vsak večer, in z njo sta bila izredno zadovoljna. Naslednji korak je bil rezervacija cerkve. Imela sta željo, da se poročita 5. septembra, vendar je bil datum že popolnoma zaseden, saj je bilo veliko porok zaradi virusa že od začetka leta prestavljenih. Tako sta dobila datum za 19. september, ki pa je tudi Tjašin rojstni dan in dan, ko je uradno postala del našega kolektiva Doma Marije in Marte. Mislim, da datum vsekakor odgovarja Primožu, saj tako nikoli ne bo pozabil datuma obletnice poroke.

Odločila sta se, da bosta imela dva poročna obreda, civilnega in cerkvenega. Napočil je poročni dan. Želja po lepem in toplém vremenu se jima je uresničila. Civilni obred je potekal na prostem, na travniku v bližini odprtega kozolca, kjer je kasneje potekala poročna svatba. Od upravne enote sta

prejela navodila, da se poroke lahko udeleži največ 50 oseb, nič pa ne bo narobe, če bo na poroki kakšen svat več. Oddati sta morala tudi seznam vseh gostov in njihove kontaktne številke za lažje ukrepanje ob morebitni okužbi. Cerkveni obred sta imela ob 13. uri v cerkvi Marijinega vnebovzjetja na Zaplazu nad Čatežem, ki je oddaljena 100 metrov od Tjašine rojstne hiše. Poročil ju je župnik Marko Japelj, ki je izpeljal čudoviti poročni obred, kjer je pritekla marsikatera solza sreče. Poročni slovesnosti je prisostvovalo 69 svatov.

Tjaša si je za poroko izbrala preprosto, elegantno belo poročno obleko, ženin pa si je za enega izmed najlepših dogodkov v življenju izbral črno barvo. Poročni obred je trajal približno eno uro, potem pa je sledila poročna slovesnost.

Oba sta hvaležna za vsa poročna darila in podporo, ki so jima jo svatje in družina nudili ob ustvarjanju tega čudovitega poročnega dne. Vsa podpora in pomoč, ki so jo razdajali, je bila brezmejna. Še posebej je hvaležna svoji sestri, ki je bila tudi njena poročna priča, za torto njenih sanj iz njene najljubše slaščičarne Zvezda. Njen brat Borut in njegova partnerica pa sta jima podarila kristalna kozarca iz Rogaške Slatine, ter kuverto, v kateri je pisalo »Nič denarja, samo ljubezen.« To se jim je zdelo zelo duhovito in prisrčno, saj Tjašin mlajši brat še študira. Tudi sama kot študentka vem, da nam poročno darilo, resnici na ljubo, prinaša kar precejšni strošek. Večer je potekal sproščeno in nasmejano. Malo po enajsti uri zvečer sta se mladoporočenca odpeljala novim izzivom naproti.

Za medene tedne sta se odločila, da bosta raziskala Bled in njegove znamenitosti, po koncu vseh ukrepov pa bi si želela malce daljšega oddiha. Načrt za prihodnost je urejanje skupnega gnezdeca in vselitev vanj, prav tako bo dobrodošel tudi morebitni novi družinski član.

Misel in nasvet neveste Tjaše: *»Na svoji poroki lahko rečem, da sem zelo uživala in z veseljem bi jo ponovila še večkrat. Vsem parom predlagam, naj bodo na dan poroke mirni in sproščeni. Vse se bo izteklo, kot se mora. Kdor se še ni poročil, naj se poroči.«*

V imenu celotnega kolektiva Doma Marije in Marte čestitamo Tjaši in Primožu za skupno življenjsko pot in želimo, naj ju ljubezen in razumevanje spremljata povsod.

Tjaša Mihevc

Spoštovani dobri ljudje!

Živimo v zelo čudnih časih, na trenutke nerazumljivih. Zavedamo se, da ste vsi, ki ste z našimi bližnjimi in nosite veliko odgovornost, vedno in vsak dan s srcem in dušo pri delu. Nihče vam ne zavida, kar preživljate. Vsi skupaj. Lahko pa se vam vsaj zahvalimo in vam damo vedeti, da mislimo na vas in da smo vam iz srca hvaležni.

Naj vas Bog varuje in pelje skozi to težko obdobje.

Hvaležni otroci Matevža Marinča

Super lep pozdrav iz 6. nadstropja

S septembrom smo se z novo skupinico odlično ujeli, se spoznali, poigrali in skupaj določili pravila, ki bodo prispevala k najboljšemu počutju prav vsakega v sobi. Uživali smo v raznih novih zanimivih kotičkih. Zelo všeč so nam bile tudi spoznavne igre. Kmalu smo vzdušje popestrili z glasbenim

kotičkom, kjer smo z glasbili spremljali glasbo po ritmu. Sestavili smo orkester in v njem močno uživali.

Naše možgančke pa smo razgibavali s spoznavanjem ježa z asociacijami. Rahela nam je na tla položila klobčič volne in nas vprašala, kaj je to in kaj ima to skupno z ježem. Najprej nam ni bilo nič jasno, ampak Rahela ni obupala in je naslednji dan še enkrat poskusila. Kaj menite vi?

En otrok je z navdušenjem dvignil roko in rekel: »Moja mama Joži reče, da je to klobčič.« Takrat pa je veliko otrok dvignilo roko, vsak odgovor je bil, da se jež zvije v klobčič, ko ga je strah. Ste to vedeli? ☺ Zdaj tudi vemo, kaj ima vrtnica skupnega z ježem, kaj očala, kaj številka 7, kaj polž, kaj pohodnik, bonbon in hruška. Bravo ☺

Prav lepo nam je bilo tudi ob prebiranju raznih pravljic v pravljичnem kotičku, še bolj zanimiv pa je bil obisk knjižnice in poslušanje pravljice kar na prostem na stopnicah. Velikokrat pa nas je pot odnesla tudi v gozd, kjer smo uživali v prostem raziskovanju, teku in spoznavanju drevesnih vrst in plodov. Ja, tudi to obvladamo ☺

Prav posebno mesto pa ima pri nas praznovanje rojstnega dne po Montessori metodi. Otrok od doma prinese slikico sebe v vsakem letu življenja, starši pa zraven pripišejo, kaj lepega se je zgodilo v tem trenutku na sliki. Mi pa vse to povežemo v čarobno vzdušje.

Jesen pa smo si popestrili s pesmijo Jesensko listje, ki smo se jo naučili preko slik. Večkrat smo kar sami posedli pred plakat s slikami in prepevali. Deževne jesenske dneve pa smo preživljali kar zunaj pod

palerinami☺ Še zadnji sončen oktobrski dan pa smo izkoristili za kolesarski dan.

Igrali pa smo se tudi šolo, kjer smo postali učenci takoj, ko je zazvonil zvonec (triangel) in sta vstopili v razred kar dve učiteljici; učiteljica Rahela in učiteljica Mateja.

Marijo pa smo v oktobru počastili s prinašanjem rožic in izdelavo rožnega venca, izrekli smo ji prošnje in zahvale. Kar sami, z velikimi vžigalicami, pa smo ji prižgali svečko. Ena izmed prošenj je bila tudi: »Marija, prosim te, da bi Korona virus izginil.«

Rahela

Mama je v mentrgi mesila kruh

Domači kruh

Bila sem doma na kmetiji. Doma je zraslo dovolj žita za kruh, tako da med vojno nisem bila nikoli lačna. Žito so peljali v mlin in doma pekli kruh. Mama je imela veliko mentrgo, da je zamesila za osem hlebcev kruha. Tudi male

hlebčke je pekla. Otroci smo komaj čakali, da so bili pečeni. Ko jih je vzela iz peči, smo vsak dobili po enega. Nesli smo jih ven na okno, da so bili čim prej hladni, da smo jih lahko jedli.

Ko so bili pa vsi sveti, so pa en dan prej hodili otroci z Vrhnike po hlebčke. Tem hlebčkom smo rekli vahče. Otroci so bili tako lačni, da so hodili pet kilometrov daleč po kruh, in to na Zaplano. Danes pa mečejo kruh v kanto za smeti.

Vida

Kruh smo devali v posodo, mentrga smo ji rekli. Smo moko pa sol skup' zmesil', dal' v mentrgo, da se je vzdignil', potem v pehare in nato v toplo peč. In je bil tok rahel kruh. Na 14 dni smo ga pekli.

Justina Trček

Mi smo imeli take ogromne mendrge, velike za celo peč. To je bila taka velika mendrga, smo notri zamesil' kvas, moko, mleko, sol. Počakali, da se je »fejst« dvignil', potem še enkrat pregnetli, spet počakal', da se je vzdignil', dal' v peharje in »pečč« v kmečko peč. Mali hlebčki so bili za

otročke, hlebci pa za nas. To je bil tako dober kruh, takega danes ne pečejo več. So pa vsi hoteli jesti sveže, postanih pa ne. Točno je bilo določeno po osebi, koliko se lahko poje. Moj brat je vedno žalostno pogledal, ko je pojedel svoj del. Če sem mogla, sem mu zmeraj odstopila svoj kos.

Jolanda Rupnik

Kruh je zmeraj pekla žena, ko me ni bilo doma. Se pa spomnim, ko je stara mama zamesila kruh v mendrgo. To je stara lesena posoda, kjer je zamesila kruh. Kruha nismo pekli doma, mama in oče sta ga vozila peč v Mengeš, kjer nam ga je spekel pek. Maso testa smo stresli v peharje in pek jih je dal v krušno peč. Ven smo dobili hlebce, tega kruha je bilo kar precej. Ta kruh je bil zelo okusen, ker je bil bel, zelo visoke rasti in hrustljiv. To je bil kruh za prodajo, ki ga je oče prodajal v družinski trgovini.

Daniel Mihelčič

Če je bil kruh krompirjev, smo krompir zvečer skuhal in ga dali v mendrgo. Zjutraj smo ga »zagreli« in zmesili skupaj z moko. Nato smo maso dali v peharje, počakali, da je vzhajala, dali na loparje in v krušno peč. Kruh je bil dober, domač! Pekli smo ga gotovo dvakrat na teden.

Jožefa Zupančič

Moko je treba presejati, vodo »naštirati«, potlej skupaj dati pa zmešati. Pustiti, da se vzdigne. Potlej nar'dimo lep hlepček in ga damo v pehar. Potem smo pa vročo peč pomedli, pogrebli žerjavico, potem pa peharje v toplo peč dajal'. Potem se je pa eno uro peklo. Potem smo ga ven iz peči vzeli, ga omedli, če je bil od oglja. Ko se je ohladil, smo ga pojedli s suho klobaso ali pa zaseko. Rajš' imam ohlajen kruh, če ješ gorkega, boli želodec.

Marija Marta Rupnik

Doma smo imeli mendrgo. Smo dal' moko notri, za kvas pa smo naredili malo z mleka, vse skupaj smo zamesili in pustili vzhajati. Potem se je pa hlebce naredil' in dal' v peharje, da je še vzhajal'. Potlej se je tisto dalo na lopar in nato v krušno peč. Kruh je bil zelo dober, sicer malo od pepela, pa nič hudega, smo ga mal' s krtačo »spucal«. Prvi koši so bili zmeraj za otroke.

Terezija Pivk

Pri nas smo imeli *mendrgo*. To je taka lesena miza, notr' spodi je pa neka kišta za kruh pečt. Notri smo dal moko, sol, vodo pa kvas in vse to zames'li in pustili stati eno uro. »Pol« smo testo nareza' in v peharje dal', kjer se je še vzdignil'. Medtem smo pripravili peč. Morala je biti »fej« zakurjena. Potem smo peč pomedli. Imeli smo lopar, s katerim smo hlebce dali v krušno pečt. Kruh je bil enkraten.

Mara Istenič

MENDRGA, MENTERGA, KAJ JE TO?

ANA ZUPANČIČ – Vanjo so dajali otroke, oblečene, da so mirovali, da je mati gospodinja lahko delala, kuhala, šla na vrt, njivo. Bila je zato, da je bil otrok pri miru.

VILMA RUPNIK – Bila je iz lesa. Vanjo smo dali moko, vodo, sol, oljčka eno žličko. Mešali smo in nato je »ratal«

kruh. Ni smel biti preveč dober, ker smo ga potem prehitro pojedli. Za praznike smo pa naredili boljši kruh, tudi potico.

JOŽE ROK – To je karjola, šajtrga, samokolnica. Ne ne. Sedaj se spomnim. To je miza za peko kruha. Sem jo videl pri mami v Ivanjem selu. V tej mizi je bila moka.

JOŽE JERINA – To je lesena posoda za kruh, globoka. Doma sem jo imel, pa tudi burkle, za v peč dajat' lonce. To mi je zelo poznano.

MARUŠA HAFNER – Po Škofji Loki je tega veliko. Je lesena. Z njo nisem nikoli delala. Je bila pa »fajn« stvar za sedet. V njej sem večkrat sedela. Mislim, da je bila pletena ali pa lesena. Ma, ne vem več.

MARICA RUPNIK – Vem, kaj je to. To je seveda posoda za kruh. Bile so »ta male in ta velike«. Poleg so bila tudi sita za sejanje moke. Sama sem pekla v njej. Vedno so pekle gospodinja v krušni pečt. Moral je biti za cel teden.

MARIJA GORJANC – Pravilno se reče, da je to *mendrga*. Je velika lesena posoda. V njej se je delalo testo za kruh. Notri je tudi vzhajalo. Mama je

pri nas spekla sedem hlebcev kruha. Bilo nas je pet otrok. Smo tudi spali v njej, kasneje pa so prišle že postelje za nas. Na naši kmetiji je bil v prvem nadstropju hiše mostovž. To je bil prostor, kjer je bila velika lesena skrinja za žito. V njej je bila pšenica, oves, ječmen in koruza. Mama je iz domače moke za vsak dan spekla kruh iz mešane moke. Pekla je za cel teden, enkrat tedensko. Samo za praznike je spekla pšenični bel kruh. Takrat je bila tudi potica ali kaj drugega belega. Včasih je bilo važno, da je imel dober gospodar svoje žito. To smo dali v »malen«, da smo dobili moko. Mendrga je bila lahko tudi pokrita. Takrat je bila kot miza. Bog ve, če jo še imajo pri nas doma, pri Jerinovih?

Mama je v mentrgi zamesila testo za kruh. Testo je razdelila po peharjih, pokritih s prtiči, potresenimi z moko. Ko so bili peharji polni, je bilo testo dovolj vzhajano. Peč je bila že pripravljena za peko kruha. Z grebljico je žerjavico potisnila v kot in s smrečjem pometla pepel, nato je z loparjem polagala hlebce v peč. Preden je dala hlebec v peč, je naredila križ. Zadišalo je po vsej hiši.

Med peko kruha je mendrgo pokrila, dala prt na mizo in ko so bili hlebci pečeni, je pripravila poprtnjak. Zanj je pripravila na mizo hlebec kruha, križ in posodico z žegnano vodo. Ob poprtnjaku je gorela sveča. V kotu so bile postavljene jaslice, ki jih je osvetljevala »dušca«. V času mojega otroštva nismo imeli elektrike. Za razsvetljavo smo uporabljali petrolejko.

Ko smo pričakovali sveti večer – Jezusovo rojstvo, smo sedeli na klopi ob topli peči in peli božične pesmi. Mama nam je dala kos kruha in pol domače klobase.

Iz arhiva časopisa Le eno je potrebno: Avgušтина Škrlj

Opomba lektorice: Nekatera besedila v tem poglavju so napisana v narečjih. Ker bi se slikovitost govora izgubila, jih nisem popravljala.

Zahvala in slovo od skupine Kofetkarjev

Moji dragi Kofetkarji. Skupaj smo prehodili kar dolgo pot. Skupaj smo doživeli veliko lepega. Spoznavali smo nove skrite goste, predmete, poklice, živali ... Skupaj smo pili našo redno petkovo kavico ob 13. uri, zraven smo se vedno še posladkali. Prihajali ste sami, motivirani, z veseljem. Včasih smo se srečali v Lazarju v 5. nadstropju, če je bil gost bolj specifične narave, pa v Jožefovi dvorani. Obiskalo nas je 70 skritih gostov.

Ko gostje niso smeli več prihajati, smo imeli v svoji sredini skrite predmete, živali. Pripravljala in dogovarjala sem se že s 100. gostom, ki bi bil poseben, drugačen,

pomemben. A Corona ukrepi so nam vzeli skupino, naša srečanja, druženja. Meni bo za vedno ostalo neskončno lepih spominov, ki smo jih doživeli skupaj z našimi gosti. Poštarica Saška nas je noro nasmejala, glasbeniki, pevci, plesalci so nas pobožali s prekrasnimi melodijami, šofer avtobusa Dušan nas je popeljal v daljne kraje, čebelar Dušan v medeno deželo, vrtnarka in cvetličarja med rožice, gospa Romana med starine, Ilonka nas je povabila na rusko čajanko in nam predstavila rusko književnost. Obiskovali so nas vsi pomembni možje. Miklavž, Božiček, Dedek Mraz z družino, Sveti trije kralji, dimnikar, Abraham, župnika Janez Kompare in Marko Čižman, zlatomašnik France Maček, župan Berto Menard, nadškof Alojz Uran, predsednik Borut Pahor. Spoznali smo viteza templjarja, ciganko, kmeta, zeliščarko, spremljevalko slepih, polharja, farmacevte, različne komercialiste, aranžerko, šiviljo, rokodelko, misijonarko, narodne noše, mesarja, dihurja ... Bilo je res mnogo lepega. ☺

A vsak začetek ima tudi konec. Poslavljam se od vašega Doma in, žal, tudi od vas. Odhajam v drug Dom, med druge kofetkarje. Ohranila vas bom v najlepšem spominu. Vedite, bili ste neskončno moji. Rada vas imam. Prosim vas le eno. Molite zame, da bom ohranila upanje, moč in pogum. Hvala vam, moji Kofetkarji. Dali ste mi mnogo. Kofetkarski

temelji so zgrajeni, zato verjamem, da vas bo prevzela nova vodja in uspešno vodila naprej. Zbogom in hvala vam za vse.

»Ce ti preostane samo še en dih, ga porabi za to, da rečeš hvala.«

Pam Brown

Terezija Kavčnik

Ob odhodu Terezije Kavčnik – moderatorke skupine Kofetkarjev

Slovo je boleče, četudi gre človek le na novo delovno mesto. Spominjam se odhoda sestre Tadeje. Kdor je večkrat obiskoval zdravnika, jo je tam srečeval in občutil njeno srce. V časopisu smo brali tudi njene pesmi ...

Sedaj se poslavlja naša Terezija Kavčnik, animatorka skupine Kofetkarji. Nadomestila za njen nasmeh in glas ni. Dobroto bo nova moč, tu zaposlena, lahko le posnemala, dodati ni kaj! Ko je oskrbovanec imel probleme ali bolečine, je svetovala, kaj naj stori oz. se obrne, čeprav sam Dom skrbi za to v najboljši možni meri. Človek vedno potrebuje toplo besedo, da lažje prenaša svoj dan, dolg 24 ur.

Člane kofetkarjev je enkrat tedensko presenetila z novimi gosti – kot »zakritimi« osebami. Ugibali smo, kdo je oseba in se tudi zmotili v odgovorih. Na obiske so prišli: naš župnik Janez Kompare, župan, vsi možni poklici. Posebno smo bili veseli obiska ljudskega škofa Urana, in to že zelo bolnega, kar pa

ni pokazal. Po naravi je bil zgovoren, srčen in preprost. Vsem je vlival energijo in videl malega človeka, posebno bolnega. Vsi smo ga prepoznali kot pevca in to izvrstnega. Nadškof Uran je obiskoval tudi bolnike v Ljubospicu v Ljubljani, na koncu je tudi sam prebival tam. Na prsih je nosil leseni križ – narejen iz korenine drevesa TEREKINTA v Sveti deželi, starega približno 2400 let. Vse to smo izvedeli zaradi naše

moderatorke, videli nadškofa, prejeli njegov blagoslov in podobico s podpisom. Hvala za to doživetje.

Gospe Tereziji želim vse lepo v novi službi, sposobna je po Božji zaslugi dovolj, da bo tudi na novem kraju razveseljevala svojo okolico. Ko ne bo več »corone«, želimo vsi Kofetkarji sporočilo, kako se počuti na novem delovnem mestu.

Seveda si želimo tudi tu novo moč, ki bo razumela nas, ki imamo vsi malo čez 65 let! Smo mladi po srcu, veselimo se vseh drobnih dogodkov v Domu.

Za zdravje vseh in prenehanje virusa tudi molimo – res včasih tudi raztreseno – namen pa je dober.

Članica Kofetkarjev

Moja mladost

Moja mladost je bila za tiste čase kar lepa. Živela sem brez očeta, ker je umrl pred mojim rojstvom. Rodila sem se za Jačko. Živela sem z mamo, starim očetom in staro mamo. Potem, ko sta onadva umrla, smo se preselili k Sajovic v Gornji Logatec, nato v župnišče v Gornjem Logatcu in nato na Kalce. Živela sem v veliki revščini, zato sem z mamo hodila v »žernado«. Ko sem se učila voziti kolo, sem padla v koprive. Namesto da bi me tolažili, me je mama natepla. Včasih nas niso za vsako stvar peljali k zdravniku ali nas crtljali kot danes.

Imela sem veliko prijateljic, a pozimi nisem marala ven, ker nisem marala snega. Tega tudi danes ne maram. Rada imam »sonček«. Kljub pomanjkanju smo se imeli lepo. Čez nekaj let sem dobila še polsestrico. Ampak ker sem njenemu očetu bila v napoto, mama pa me ni hotela dati v rejo, se on z njo ni hotel poročiti. Tako sem bila vedno »nezakonski otrok«.

Sedaj sem že v letih, a spomini se še vedno vračajo, a mi je bilo kljub temu lepo. Bogu sem hvaležna za življenje in mami za vzgojo in da mi je pokazala tudi nekaj vrednot.

To je le delček mojega življenja – spisa.

Marija

RAZVEDRILO

DOPOLNJEVANJE

Uredite števila od najmanjšega do največjega.

1 4 6 3 2 5 8 7 _____

5 15 2 28 30 9 13 20 _____

96 110 16 35 64 115 4 75 _____

Nadaljujte zaporedje števil (dodajte jih še pet).

1 2 3 4 5 6 _____

10 20 30 40 _____

20 19 18 17 _____

Dopolnite povedi.

Če reka prestopi bregove imamo _____.

Če rastlin ne zalivamo, _____.

Ko smo lačni gremo _____.

Če je zunaj mrzlo se _____ oblečemo.

Ko smo bolni pijemo _____ in če je potrebno gremo k _____.

Poleti se zadržujemo v _____ in pijemo dovolj _____.

SMEJALNICA

»Zakaj ima naš Janezek pri matematiki enico?« vpraša mama učiteljico.

»Zato,« odgovori učiteljica, »ker nižjih ocen nimamo.«

Zdravnik svojemu pacientu: »S tem srcem boste gotovo doživeli 70 let.« Pacient: »Ampak, gospod doktor, jaz že imam 70 let.« Zdravnik: »No, vidite!«

V velikem cirkusu izbruhne požar. Med gledalci nastane preplah. Direktor cirkusa jih miri: »Brez panike, saj imamo dva požiralca ognja!«

D. K.